

ODŮVODNĚNÍ

návrhu vyhlášky o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance

OBEČNÁ ČÁST

Předkládaný návrh vyhlášky nepodléhá hodnocení dopadů regulace (RIA) v souladu s postupem podle procesních pravidel „Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (RIA)“, schválených usnesením vlády č. 922 ze dne 14. prosince 2011. Na základě zpracovaného Přehledu dopadů návrhu právního předpisu, který byl ČNB předložen Úřadu vlády v rámci podkladů pro vypracování Plánu přípravy vyhlášek na rok 2013, rozhodl ministr a předseda LRV dne 23. ledna 2013 (čj. 857/2013-KMV) o neprovedení RIA.

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

Název

Vyhláška o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.

Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo

Předkládaný návrh vyhlášky je vypracován v návaznosti na vládní návrh novely zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance (sněmovní tisk č. 829), který mimo jiné podrobněji upravuje oblast statistiky a výkaznictví k zabezpečení úkolů České národní banky (ČNB), a § 24 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách. V souladu s platnou právní úpravou podle zákona o ČNB dosavadní sběr informací a podkladů vyžadovaných od bank a poboček zahraničních bank probíhá na základě předkládání výkazů podle opatření ČNB. Novelou zákona o ČNB však bude institut opatření ČNB zrušen a formou prováděcího předpisu bude nadále pouze vyhláška. Přechnodná ustanovení novely zákona počítají s platností stávajících opatření ČNB nejdéle do konce roku 2014, do té doby je tedy nezbytné připravit a vydat nové vyhlášky, včetně vyhlášky upravující výkaznictví bank a poboček zahraničních bank.

Nově upřesněná dikce ustanovení § 41 odst. 1 písm. a) zákona o České národní bance a § 24 zákona o bankách umožňuje ČNB vyžadovat potřebné informace a podklady ve formě statistických výkazů a výkazů pro účely dohledu od bank a poboček zahraničních bank z členských i jiných než členských zemí.

Cílem předkládaného návrhu vyhlášky je stanovit v rámci rozsahu zákonného zmocnění podle § 41 odst. 3 zákona o ČNB, resp. § 24 zákona o bankách, obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.

Návrh vyhlášky nahrazuje dosavadní opatření České národní banky č. 2/2011 Věst., o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance, ve znění opatření České národní banky č. 1/2012 Věst.

Nová vyhláška bude stejně jako stávající opatření ČNB upravovat obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání informací a podkladů bankami a pobočkami zahraničních bank ČNB. Obecně se jedná o předpis technického charakteru. Shodně s dosavadní úpravou předkládaná vyhláška souvisí s harmonizací v oblasti statistiky a dohledu, kterou postupně provádí ČNB podle požadavků a standardů ECB a Evropské unie. Nová vyhláška tedy přebírá

a zachovává účel právní úpravy podle stávajícího prováděcího opatření a nemění ani systém sběru dat.

Požadavky a metodika výkaznictví v uvedených oblastech statistik a dohledu vycházejí mimo jiné zejména

- z článku 5 Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky;
- z nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, v platném znění;
- z revize nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství, ve znění pozdějších předpisů, zavedené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii;
- z nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (ECB/2008/32), v platném znění;
- z nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 63/2002 ze dne 20. prosince 2001 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům (ECB/2001/18), v platném znění.
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic, v platném znění;
- z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012.

Vedle přímo použitelných předpisů EU jsou pro jednotlivé oblasti statistik dále aplikovány metodické pokyny, které vydává ECB formou obecných zásad. Vlastní sběr dat a sestavování statistik provádějí členské státy samostatně, avšak takovým způsobem, aby z této činnosti byly zabezpečeny údaje potřebné pro statistiky EU v harmonizované struktuře a časovém rámci. U informací pro bankovní dohled je situace částečně odlišná v případě oblastí, které jsou pokryty jednotnými reportovacími rámci stanovenými přímo použitelným předpisem EU upravujícím obezřetnostní požadavky a předpisy jej provádějícími, kde na národních orgánech dohledu zůstává pouze zajištění vlastního sběru dat. V nepokrytých oblastech, tj. oblastech, pro které neexistují jednotné reportovací rámce, pak členské země mohou požadovat další výkazy na národní úrovni.

Z věcného pohledu je nezbytné do současného rozsahu výkaznictví promítnout nové požadavky ECB a EU a dále v menší míře národní požadavky, tj. zejména:

- změnu číselníku sektorů a subsektorů v návaznosti na ESA 2010 do všech relevantních výkazů,
- změny vyplývající z aktualizovaných nařízení ECB v oblasti statistiky, a to především nové požadavky v oblasti sledování sektorového a geografického členění finančních derivátů, objemů úvěrů a depozit vůči spřízněným institucím přijímajícím vklady, sledování úrokových sazeb u zůstatků nesplacených úvěrů v členění dle zbytkové doby splatnosti úvěru a zbytkové doby fixace sazby a některých další změny,
- nahrazení předkládání některých dosavadních výkazů výkazy jednotných reportovacích rámců podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího obezřetnostní požadavky a předpisů jej provádějících,

- další dílčí úpravy, a to podrobnější sledování úvěrů zajištěných nemovitostním kolaterálem na základě LTV, požadavek na sledování úrokových sazeb a objemů nových úvěrů v dalším členění dle kategorie nových úvěrových obchodů a zpřesnění identifikace subjektů v návaznosti na požadavky uživatelů v ČNB a ve druhém případě i na připravovaný předpis ECB.

2. NÁVRH ŘEŠENÍ

Vzhledem k předpokladu, že v roce 2014 bude již účinná novela zákona o ČNB, která ruší institut opatření ČNB, nelze již řešit danou problematiku dosavadní formou opatření ČNB, ale je nutno vydat novou vyhlášku, která nadále v návaznosti na přímo použitelné předpisy EU zajistí sestavování a předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank ČNB.

Do stávajícího výkaznictví bank a poboček zahraničních bank je třeba promítnout aktualizované požadavky evropské legislativy v oblasti statistiky, zejména pak zavedení nového Evropského systému národních účtů ESA 2010, a dále pak aktualizované požadavky v současnosti připravovaných změn statistických nařízení ECB - nařízení č. 25/2009 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (ECB/2008/32) a nařízení č. 63/2002 o statistice úrokových sazeb uplatňovaných měnovými finančními institucemi na vklady a úvěry vůči domácnostem a nefinančním podnikům (ECB/2001/18). Dále je nezbytné zohlednit zavedení jednotných reportovacích rámců v návaznosti na přímo použitelný předpis EU upravující obezřetnostní požadavky a předpisy jej provádějící, zejména zrušením některých stávajících výkazů.

Jedná se o standardní postup k zajištění aktualizovaného sběru dat od bank a poboček zahraničních bank, která jsou podkladem pro kompilaci harmonizovaných a mezinárodně srovnatelných statistik, jejichž sestavování pro ČNB vyplývá z členství v ESCB.

Nová prováděcí vyhláška umožní zachovat kontinuitu získávání statistických dat a dalších informací a údajů od bank a poboček zahraničních bank potřebných pro plnění úkolů v oblasti měnové politiky, statistik v působnosti ČNB, dohledu nad finančním trhem, finanční stability, peněžního oběhu apod., a to jak z pohledu národního, tak i mezinárodních závazků spojených s členstvím ČR v EU. Plynule se tak naváže na současný systém výkaznictví, pokud jde o zdroje dat a současně se aktualizují požadavky na výkaznictví.

Novou právní úpravou ve formě vyhlášky nevznikne pro dotčené subjekty nová forma regulace. De facto i de iure se jedná pouze o změnu formy technického předpisu upravujícího výkaznictví bank a poboček zahraničních bank.

Rozsah výkaznictví nově upravovaný vyhláškou se zásadním způsobem nezmění, určitá část nových požadavků však bude vyplývat z přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího obezřetnostní požadavky a předpisů jej provádějících. Vyhláška bude reflektovat některé úpravy výkaznictví od roku 2014 (viz část 1.) zohledňující zejména aktualizace evropských předpisů a v menší míře rovněž národní požadavky. Jedná se tak o standardní způsob přípravy bankovního výkaznictví, který je bankám a pobočkám zahraničních bank znám a na který jsou zvyklé.

Implementace předkládaného návrhu nevyžaduje zásadní změny činnosti dotčených subjektů. Z hlediska dopadů do činnosti ČNB budou získávané údaje nadále sloužit k plnění úkolů ČNB.

Předkládaný návrh nepředstavuje zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti. Respektování právní úpravy je zajištěno prostředky správního řízení.

Dotčené subjekty

V samotném okruhu vykazujících osob nedochází k žádným změnám. Jedná se o banky a pobočky zahraničních bank, které požadované údaje předkládají na základě dosavadního opatření ČNB č. 2/2011 Věst., ve znění opatření ČNB č. 1/2012 Věst.

Dopady na podnikatelský sektor

Na úrovni EU se řeší zejména zavedení nového již schváleného systému národních účtů (SNA 2008, ESA 2010) a souběžně se připravují aktualizace předpisů v oblasti statistiky, které vymezí rozsah údajů nutných pro výkaznictví ECB. Úprava požadavků EU se však nejdříve řeší na expertní úrovni a v rámci přípravy jsou na straně vykazujících subjektů prováděna šetření k zjištění rozsahu potenciálních nákladů na zavedení úprav výkaznictví. Při dalším rozpracování požadavků je tak zohledněno vyjádření dotčených subjektů. Požadavky jsou tedy v obecné rovině předem známé a dotčené subjekty se na jejich implementaci již připravují. Stejně je postupováno i v případě jednotných reportovacích rámců pro potřeby dohledu, kde byly organizovány konzultace Evropským orgánem pro bankovníctví (EBA) a opodstatněné připomínky byly vzaty v úvahu při přípravě definitivních výstupů.

Rozsah a periodicita předkládání požadovaných údajů se zásadním způsobem nezmění v oblasti bankovní statistiky. Vyhláška bude reflektovat úpravy výkaznictví od roku 2014 v důsledku přechodu na nové statistické standardy ESA 2010 a aktualizaci evropských statistických předpisů. Primárně půjde o změny v klasifikaci ekonomických sektorů a sledování některých finančních nástrojů. Úprava v informačních systémech bude vyžadována v návaznosti na změny v členěních a strukturách dat vyplývajících z nového Evropského systému statistik, dále v návaznosti na dílčí úpravy zohledňující národní požadavky na výkaznictví.

Pokud se týká výkazů pro potřeby dohledu, zde dojde k výraznějšímu rozšíření požadavků na informace ve formě jednotných reportovacích rámců, které je však dáno přímo použitelným předpisem EU upravujícím obezřetnostní požadavky a předpisů jej provádějících, a tyto požadavky nejsou věcně předmětem úpravy této vyhlášky, je u nich pouze upravován způsob předložení. V zájmu zajištění prostoru pro implementaci nových požadavků do interních systémů bank a poboček zahraničních bank však byly v příslušných evropských předpisech posunuty pro první období termíny předložení některých výkazů a také posunut termín implementace nových finančních výkazů na konsolidované bázi na 1. července 2014 a měsíčních výkazů k likviditě na 31. března 2014. Požadavky mimo jednotné reportovací rámce se proti současnému stavu nemění, nově však budou požadovány informace týkající se obezřetnostních požadavků od poboček z jiných než členských zemí, pro které budou nově platit v této oblasti stejná pravidla jako pro banky.

Další specifické dopady

Předkládaná vyhláška nemá dopady na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, územní samosprávné celky, nebude mít sociální dopady, ani dopady na spotřebitele a na životní prostředí. Navrhovaná úprava nemá dopady na oblast rovnosti mužů a žen, na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem diskriminace nebo korupčního rizika, ani nemá dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů.

Konzultace

Východiskem pro navrhovanou právní úpravu je stávající opatření ČNB č. 2/2011 Věst., ve znění opatření ČNB č. 1/2012 Věst. Veškeré požadavky na sběr dat od bank a poboček

zahraničních bank jsou vždy projednávány s těmito vykazujícími osobami prostřednictvím jejich profesní asociace. Změny byly s nimi průběžně konzultovány a výsledná podoba výkaznictví byla projednána a dohodnuta na úrovni České bankovní asociace.

Konzultace s ECB podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s ECB k návrhům právních předpisů není v tomto případě nutná, protože se jedná o přímou implementaci evropských předpisů, kde tato povinnost není.

Rozsah výkaznictví je rovněž projednáván s ČSÚ v rámci racionalizace sběru dat tak, aby jeho potřeby mohly být ve sběru dat zohledněny, aby se současně eliminovala duplicita dat a nedocházelo k zátěži respondentů.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání a s právem Evropské unie

Předkládaná vyhláška je v souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. xx/2013 Sb., a podle § 24 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Návrh vyhlášky není v rozporu s právem Evropské unie.

Účinnost vyhlášky je předpokládána počátkem roku 2014.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

V souladu s rozsahem zákonného zmocnění na vydání prováděcí vyhlášky podle § 41 odst. 3 zákona o České národní bance a podle § 24 zákona o bankách a na základě požadavků práva EU (viz referenční odkaz na předpisy EU) se vyhláškou stanoví předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance tak, jak je uvedeno v obecné části odůvodnění.

K § 2

Toto ustanovení vymezuje pojmy pro účely sestavování a předkládání výkazů. Jde o pojmy používané v programových aplikacích pro přípravu a automatizovaný přenos dat do ČNB. V případě, kdy vykazující subjekt zasílá datové zprávy prostřednictvím programové aplikace EDI/EDIFACT, opatří je zabezpečovací značkou založenou na certifikátu vydaném Českou národní bankou. Shodné definice těchto pojmů jsou obecně uplatňovány ve všech vyhláškách, které upravují výkaznictví vůči ČNB.

V návaznosti na nový občanský zákoník se nově pro účely vyhlášky upřesňuje, že cenným papírem je i zaknihovaný cenný papír, jinak by se de iure vykazovaly údaje pouze o listinách.

K § 3 až 7

Stanoví okruh výkazů, které standardně měsíčně, čtvrtletně nebo ročně sestavují banky a pobočky zahraničních bank, a termíny pro jejich předkládání ČNB. Rozsah, periodicita i termíny předkládání výkazů vycházejících z jednotných reportovacích rámců jsou stanoveny prováděcím předpisem k přímo použitelnému nařízení EU upravujícímu obezřetnostní požadavky. Česká národní banka připraví jako metodickou pomůcku souhrnný přehled všech pravidelných informačních povinností ve formě výkazů se specifikací vazeb na tyto jednotné reportovací rámce a zveřejní ho na svých internetových stránkách.

K § 8 a 9

Odkazují na ty přílohy, ve kterých je uvedena základní charakteristika a vymezení obsahové náplně jednotlivých výkazů, předkládaných na základě této vyhlášky. Stanoví společná ustanovení pro výkazy banky a pobočky zahraniční banky, a to zejména z hlediska zahrnutí údajů za pobočky českých bank působící v zahraničí, které nejsou zahrnovány ve všech výkazech jednotně, proto musí být stanoven okruh výkazů, ve kterých jsou tyto pobočky započítávány a ve kterých ne. U poboček zahraničních bank, které působí v České republice, se upřesňuje, že předkládané výkazy obsahují pouze údaje za jejich činnost na území České republiky.

K § 10

Pro účely sestavení předkládaných výkazů se upřesňují postupy sestavování výkazů ve vazbě na předpisy upravující účetnictví a přepočet údajů v cizích měnách na české koruny. Obecně se vychází z kurzu vyhlášeného Českou národní bankou ke dni sestavení výkazu, pokud nestanoví některý z předpisů k účetnictví nebo obezřetnostním požadavkům jinak.

Pro vykazování údajů o pohledávkách a závazcích vůči měnovým finančním institucím je závazný „Seznam měnových finančních institucí pro statistické účely“, který na základě podkladů od centrálních bank členských států vydává a uveřejňuje Evropská centrální banka. Stejně tak je závazný „Seznam měnových finančních institucí v České republice“, jehož vydávání a uveřejňování zajišťuje Česká národní banka.

K § 11 až 13

S ohledem na vzájemnou komunikaci mezi vykazujícími osobami a ČNB v elektronické podobě ve formě datových zpráv se stanoví způsob a forma předkládání výkazů.

Způsob přenosu datových zpráv do ČNB je upraven variantně tak, aby vykazující osoby měly možnost vybrat si pro ně nejvýhodnější a nejméně nákladný způsob. Každý z uvedených kanálů se liší z hlediska primárních nákladů na pořízení a podporou automatizace na straně vykazující osoby. Je možné využít dvě programové aplikace, které větší mírou podporují automatizaci přípravy vykazovaných dat. Případná volba takového způsobu může vést sice k určitým primárním nákladům na pořízení těchto aplikací, ty však mohou být kompenzovány úsporami při automatizaci přípravy dat v interních systémech a procesech v důsledku snížení budoucích nákladů na tvorbu výkazů. Vedle toho je zachována možnost využití programové aplikace SDNS pro sběr dat, která nevyžaduje žádné primární náklady, pouze přístup k internetu.

Pro zajištění autentizace předkládaných datových zpráv je vyžadován uznávaný elektronický podpis, v případě programové aplikace EDI/EDIFACT se používá zabezpečovací značka založená na certifikátu vydaném ČNB.

K předkládání výkazů ČNB prostřednictvím automatizovaného sběru dat v elektronické formě s využitím specifického aplikačního programového vybavení neexistuje alternativa v podobě úkonu učiněného vůči ČNB prostřednictvím datové schránky, a to zejména proto, že povaha tohoto úkonu to neumožňuje. Datový formát zprávy neodpovídá formátům přípustným pro datové schránky a programové aplikace mají specifické funkční vlastnosti, které datová schránka nemá. Současný automatizovaný sběr je tvořen spojitou řadou navazujících a vzájemně propojených funkcionalit, jejichž úkolem je nejen dopravit data do ČNB, ale rovněž zajistit řadu automatizovaných on-line procedur, zejména provádění logických výkazových a mezivýkazových kontrol s využitím on-line dotazů do databází umístěných na serverech ČNB, automatizované informování vykazujících osob o stavu doručených dat (ve spojení s organizačním modelem), zasílání urgencí a mnohé další. Důležitá je pak potřeba kontrol a validací, které probíhají při odesílání dat prostřednictvím používaných informačních systémů. Na základě těchto kontrol může vykazující subjekt v případě zjištění chyb provádět okamžité opravy, což významně zjednodušuje celý proces předávání informací.

Nadále se pro vykazující osoby stanoví opětovné předložení upravených výkazů, dojde-li na základě ověření účetní závěrky auditorem ke změnám vykazovaných údajů.

Programové aplikace založené na internetových technologiích vyžadují ze strany vykazující osoby pro komunikaci s ČNB sdělení a aktualizaci základních kontaktních údajů kontaktních osob nezbytných pro automatizovaný provoz programové aplikace a jeho zabezpečení.

K § 14

Stanoví předkládání doplňkových informací k některým výkazům. Obsah doplňkových informací je uveden v přílohách 3 a 4 této vyhlášky.

K § 15

Sestavení a předložení výkazů, které se vztahují k období do 31. prosince 2013, se dokončí podle dosavadní právní úpravy. Upřesňuje se tak, že pro období sestavení výkazů před účinností této vyhlášky platí původní opatření ČNB, i když příslušná datová zpráva, resp. výkaz bude zasílán až v termínu, kdy již bude účinná nová vyhláška.

Přímo použitelný předpis EU upravující obezřetnostní požadavky a předpisy jej provádějící zavádí v oblasti finančních výkazů pozdější implementaci jednotných reportovacích rámců

k 1. červenci 2014. Do této doby budou vykazující osoby předkládat relevantní výkazy převzaté z dosavadní právní úpravy.

K § 16

Účinnost vyhlášky je stanovena dnem 1. ledna 2014. V návaznosti na dosavadní právní úpravu se jedná o kontinuální sběr dat.